

ÖSSZEHASONLÍTÓ IRODALOMTÖRTÉNELMI LAPOK.

ZEITSCHRIFT FÜR VERGLEICHENDE LITTERATUR.

JOURNAL DE LITTÉRATURE COMPARÉE.

PERIODICO PELLA STORIA
LITTERARIA COMPARATIVA.

A FORTNIGHTLY
PERIODICAL FOR COMPARATIVE
LITERATURE.

PERIÓDICO PARA LA HISTORIA DE
LAS LITERATURAS COMPARADAS.

TIJDSKRIFT FÖR JEMFÖRANDE LITERATUR.

TIJDSCHRIFT VOOR VERGELIJKENDE LETTERKUNDE.

C'est un idéal pauvre, un idéal peu élevé, de n'écrire que pour une seule nation: quant à l'esprit philosophique, il lui repugne de respecter de pareilles bornes. Il ne saurait faire halte près d'un fragment — et la nation, même la plus importante, est-elle plus qu'un fragment?

Schiller.

Szerkesztik és kiadják: DR. BRASSAI SÁMUEL és DR. MELTZL JÚGÓ.

Eddig megnyert íróársak. (Collaborateurs.) Dr. Schott Wilhelm, egyet. tanár Berlinben, — Dr. Müncwitz J. egyet. tanár Lipcsében — D. Cassone Giuseppe magántudós Notóban (Sicilia) — Dr. Hóman O. egyet. tanár K. ozsvárt — Imre Sándor, egyet. tanár ugyanott — Szamosi J. egyet. tanár ugyanott — Dr. Szilasi G. egyet. tanár ugyanott — Dr. Teza Emilio egyet. tanár Pisában — Rapisardi M. egyet. tanár Cataniában — Cannizzaro T. magántudós Messinában — Dr. Mayet P. a cs. jép. Biolin Toko egyet. tanár Tokióban (Yédo.) — Dr. Wessely J. E. magántudós Lipcsében — Dr. Scherr Johannes, műegyetemi tanár Zürichben — Dr. Avenarius R. egyet. tanár Zürichben — Dr. Fraecaroll G. magántudós Veronában — Marzials Th. a British Museum könyvt. hivatalnok Londonban — Don Ramon Leon Mainez, a „Crónica de los Cervantistas“ főszerkesztője Cádizban — Dr. Weske M. egyet. magántanár Dorpatban — Staufe-Simiginovics, cs. k. tanár Czernowitzban — Nisi Kánta Chattopadhyaya Lipcsében — Butler E. D. a British Museum könyvt. hivatalnok Londonban. — Dr. Wérnekke H. k. tanár Bornában — Dr. Dahmann R. a „Zeitschrift des Vereins für nied. deutsche Sprachforschung“ szerkesztője Lipcsében. — Wolter E. az „Akad.-sprachwissenschaftlicher Verein“ elnöke Lipcsében. — Milei Domenico tanár Avolaban (Sicilia.) — Anderson Rasmus a Wisconsin-University tanára Madisonban (Amerika E.A.) — Don Larrivera N. magántud. Granadában. — Dr. Romualdo Alvarez Espino, a „Real academia gaditana“ főtitkára, Cádizban. — Gierse A. a „Deutsche Dichtung“ szerkesztője Münsterben. — Hart H. a „Deutsche Dichtung“ másik szerkesztője ugyanott. — Hart J. magántudós Münsterben. — Dr. Oman V. az „Allehanda för folket“ szerkesztője Örebro-ban (Svédországban). — Kürschner J. a „Litterar. Verkehr“ és a „Deutsche Bühnengenossenschaft“ szerkesztője Berlinben. — De Beer Taco H. a „Noord en Zuid“ szerkesztője Amsterdamban. — Dr. Betteloni V., magántudós Veronában. — Patuzzi G. L., tanár Veronában. — Thorstelinsson Steingrímur, magántudós Reykjavikban (Izland). — Don P. de Maza, magántudós Cádizban.

PARTES DE ROMANCE.

(DE COLECCION INÉDITA.)

- 1a. Eres Malek temerario;
Otros dicen que valiente;
Pero guarda que no cáigas
En poder de quien te cele.
- 2a. Mal saliste de Granada;
Mal á Granada te vuelves;
Por que tu Allah no ha querido
Que á tu dama la urel lleves.
- 3a. Atenta mira una yegua
Un caballo y un ginete;
El caballo no relincha,
Y callada se mantiene.
- 4a. A caballo que en el campo
No publica que hembra siente,

Una yegua regalada
'A ronzar algo se vuelve.

- 5a. ¡Alillas á mi caballo!
Alillas son de tu gente;
De tu calle volví riendas
Por que potros no naciesen.
- 6a. ¿ Qué tienes, enamorada?
¿De qué, señora, te dueles?
Si estabas á la ventana
¿Qué viste para meterte?
- 7a. No pienses, padre y señor,
Que Christianos mal me quieren;
Moros son de los traidores
Que de ti comen y beben.

- 8a. *Alcayde soy del castillo,
Poquilla muralla tiene;
Guarda una prenda mi sombra;
¡Vengan Moros, si se atreven!*
- 9a. *Por puertas quedó mi casa,
Y, si no me dieron muerte,
Hasta el alba me aguardaron
Una noche, y mas de veinte.*
- 10a. *¡Qué buen pago das, Granada,
A quien por tí nunca duermo,
Sabiendo que nunca quise
Ni riquezas ni mercedes!*

Deseosa la Reyna Católica (Don^a Isabella 1. de Castilla) de ver la Ciudad de Granada por donde se tanteaba la entrada de los Christianos, salió de los reales de Santafé, caballera en una yegua, segun la tradicion, y fué á la Zúbia, como á lugar apropósito por eminencia, y espesura de arbolado. De cabo á cabo de la banda septentrional prosperaban laureles, y, donde quiera, moraleda y vegetacion variada. Añadamos que los moradores quizá eran especial y desde luego buena espalda. Como quiera, hallábase al cuidado el Marques de Cádiz (Don Rodrigo Ponce de Leon) con buen golpe de gente sitiadora, á media legua de la Zúbia é igual distancia de Granada, y naturalmente advertido de no empenar combate alguno; pero los Moros se le vinieron encima, y fué en hora tan aciaga que, de rotos y acuchillados, no quedaron en parage de volver á tentar fortuna en lo venidero.

Como algunos ginetes de los Muslimes se corriesin hácia la Zúbia, la Reyna se hincó de rodillas, y se encomendó á San Luis, Rey de Francia, cuya fiesta celebraba aquel dia la Iglesia (25 de Agosto de 1491), prometiendo fundar un

convento, si salia con bien del apretado trance en que se hallaba. El todo era, segun la tradicion, que la yegua no relinchase, y no relinchó por milagro del Santo, y por dicho se tenga que la Reyna cumplió lo prometido.

Una hermita de noble traza nos recuerda el lugar en que estuvo arrodillada.

Propios y extraños sin cesar se placentan en ver la matocada de laurel que se conserva al cortado de Mediodia.

Por el relato hecho podra apreciar el lector las referencias de las seis primeras *Coplas*, las cuales, como las restantes, parecen haber formado cuerpo de romance ó de romances no conocidos.

Al pasar del romance á las coplas, se ve que se ha roto la sarta, y que cada cual ha hecho del aljófár como ha cuadrado á su propósito, por punto general. Nosotros hemos hecho enmiendas y conexiones.

Malek (*Malé* en boca del vulgo cantor) es el adalid de la caballeria mora que se corre hácia la Zúbia, á lo que se entiende, y quien dice que vuelve riendas por que no nazcan potros (de la yegua de la Reyna); salida con que se huelga el autor del romance de lo ligeros que hubieron de andar los ginetes para libertarse de la sangrienta ricia indicada por la misma copla quinta, y á que sin duda, y tan expresivamente se refiere la sexta.

Malek es desconocido en la historia de la conquista de Granada, aunque no en la forjada *en parte* por Ginés Perez de Hita, donde es largo y vario el número de los Malique (*Malik*, ó Malek, arábigo, Rey en español), y hay uno que batalla con Don Manuel Ponce de Leon.

Las coplas tercera y cuarta acusan de poco hembra el caballo de Malek, y de ahí el silencio de la yegua, y pro-

bablemente la tradicion de que se ha hablado.

En la séptima, la cual y las siguientes pudieran ser de otro romance, habla el hijo de Abu Abdallah (*Boabdil*, último Rey de Granada). Ignorábase hasta no ha mucho que hubiesen mediado tramas de muerte contra el tierno Príncipe cuando en rehenes con motivo de los tratos que se tenian „de noche“ sobre la entrega de Granada. Llegó á oír, aunque no á creer Abu Abdallah, que eran obra de Christianos (¡de los Reyes católicos mismos!). Vemos ahora que de Moros, conforme á su turbacion, y la copla octava lo confirma:

¡Vengan Moros, si se atreven!

Aquí diré de pasa que Moros son *mozos* en el canto vulgar para notar que el claro trueque de uno por otro es novedad de nuestro tiempo.

Las coplas novena y décima son sumamente curiosas. El personaje que habla es ciertamente „Abul Cazim el Muley“, A'guacil (Ministro de la corona) de Abu Abdallah, hombre de peso y cuerdo, sobre desinteresado, según sabemos hoy por primera vez de boca poco sospechosa, el cual intervenia en los tratos de „de noche“; y con eso, y por tanto (!), habia que sobraba para robar, y, si posible, matar tambien á la vuelta, ó como quiera, de las vistas con Zafra y Córdoba (después „Gran Capitan“) que trataban por los nuestros.

Cual la casa de Muley,

Ha amanecido mi casa;

No me han dexado ni clavos,

Mientras tu calle rondaba;

copla que cito por via de comprobacion, y como testimonio de lo exemplar y sonado que hubo de ser el robo.

Para decir algo de todo, añadiré que las seis primeras coplas me parecen compuestas antes de la entrega de Granada, en razon de los últimos versos de la primera, además de que la vária y singular fortuna que se aló el día 25 de Agosto de 1491 no era para dilatar narrativa poética que oyeren Reyes, soldados y pueblo en general regozijados.

(Extracto de nota)

Granada, 11 de Agosto de 1877. Larrivera.

IRODALMI SZEMLE.

KÜLFÖLDI SZEMLE. — AUSLAENDISCHE REVUE.

Német irodalom. * * Scherr János tudvalevőleg az új szók alkotásában oly genialitást fejt ki, melyet még Sanders is lexicographiai műveiben kiváló figyelemre kellett hogy méltasson. Nézetünk szerint az egész Goethe- és Rückert utáni német irodalomban nincs költő, ki ebb' a tekintetben Scherrtesak meg is közelítene. Ebben a fényes plastikai tehetségében rejlik Scherrnek nagy és soha el nem mulandó befolyása az oriai német irodalomra. Scherr gazdag kincseiből, melyeket csak úgy en passant szétlincit apróbb újságcikkekben, megélhetne egy tucat közönséges fertálylitterátus. Lássuk p. egyik közlebbi publicatiojában az új szókat; A „Gartenlaube“ f. é. 1. 2. számában közzétett apróbb (12 hasábn) történelmi tanulmányából: é. „Canossa“ a következő új szókat szemléltük ki: *Sichselbstbelüger.* — *Täuschungsbedürfniss.* — *Centrifugalgeist.* — *Kompagnonschaft.* — *Schwindelkoloss.* — *Vicigott.* — *Wölfisckheit u. Lämmerlichkeit.* — *Bussgürtelpein.* — *Bannstrahl- u. Interdiktschleuderwerk.* — *Winkelskribenten u. Schmutzblätler.* — *Nummer-Eins-Mann.* — *Vicigotttheit.* — *Eisenseele.* — *Duldmut.* — *Nummer-Zwei-Mann.* — *Nummer-Zehn-Mann.* — *Menschenbruderschaftschwindel.* — *Schlaraffei.* — *Zielsicher.* — *Falkenüvig.* — *echtkonkurrentisch.* — *widerpüppallich.* —

* * Stöhr Hans Adam szerkesztése alatt: „*Litterarische Correspondenz*“ cz. új lap jelen meg hetenként 2-szer Lipsében (H. Foltzual; ára 1/4 évre 5 M.) Nem csak szerkesztőségeknek nélkülözhetetlen, hanem mindazoknak, kik külföldi irodalmakkal foglalkoznak. —

* * Hasonló és igen ajánlatra méltó régibb lap: „*Der litterarische Verkehr*“ melyet Kürschner F. íróársunk szerkeszt (Berlin, Dr. Löwenstein.) Kürschner egyszersmind a modern német

irodalom első színházi referens-tekintélye és szerkesztője a „*Deutsche Bühnengenossenschaft*“ cz. lapnak, mely in specie a színészek érdekeinek szentelve, s őket igen ügyesen szolgálja. A „*Repertoire-Mitteilungen*“ cz. rendes rovat miunket is kiválóan érdekel.

* * * *Ziegler Karl* (Carlo pagano.) arcképét közli a lipcsei „*Illustrierte Zeitung*“ (Sept. 1.) hozzávaló szöveggel *W. sely F. E.* író társunk tollából. A nagy költő hagyatékát író társunk fogja sajtó alá rendezni.

Francia irodalom. * * * A „*Revue des idées nouvelles*“. Bulletin du progrès dans la Philosophie, les Sciences, les Lettres, les Arts, l'Industrie, le Commerce et l'Agriculture“ cz. havi folyóirat 14. sz. vettük. A *Thiaudière E.* szerkesztősége alatt Párisban (32 Rue Serpente.) megjelenő érdekes lap a czéljának igen talpraesetten felel meg, úgy hogy belőle igen sokat tanulhatni. (Külföldre ára 8 franc.)

* * * *Koltzoff Massalsky* hercegnő (Dora d'Is-tria) „*La poësie des Oltmans*“ cz. szép művét, mely igen időszerű olvasmány, épen most küldték be hozzánk 2. kiadásban. A kiadónknál ismeretlen kiválóan egyszerű finom ízléssel kiállított műre még visszatérünk.

Angol irodalom. * * * Londonban sajtó alatt van és n. a. f. é. octoberben meg fog jelenni *Butler* től egy kötet magyar költemény angol fordításban. Czime: „*Hungarian Poems and Fables for English Readers etc.*“ tartalmaz pedig nagyobb részt saját lapunkban már megjelent 14 költeményt és ezenkívül 32 próza darabot *Fdy* től, 2 *Kazinczy* től; 2 *Kármán* től, 1 *Kisfaludy K.* től. A mű 88 lapra fog terjedni (k. 8“) és illusztrációkkal is el lesz látva. Előre is kijelentjük, hogy *Butler* ezekkel a szép fordításaival is, melyeket volt alkalmunk elolvasni, kiérdemelte magának a magyar irodalom legnagyobb köszönetét.

— „*Echoes of Foreign Song.*“ By the Author of „*A Month in the Camp before Sebastopol*“ Lond. Longmans & Comp. közöl fordításokat *Goethe*, *Schiller*, *Heine*, *Körner* és *Uhland* ből.

— *Percy's* „*Reliques of Anciens English poetry*“ 3 kötetű új kiadásban jelent meg. (London, *Bickers and Son*).

Spanyol irodalom. — *Fernan Caballero-t* már februáriusban halottnak mondták, holott nem régiben halt meg *Sevilla* ban. A német származású asszony (családi nevén *Böhl von Faber*) a modern Spanyolország legkitűnőbb remekírója volt. Fölötte jellemzi a modern egész culturát és irodalmat, hogy majdnem minden modern nemzetnek leg-híresebb vagy „legnagyobb“ írója, n. a. nap —

csak regényíró! (*Jókai*, *G. Sand*, *Scheffel*, *Turgenjev* stb.)

† A *Don Mainez* szerkesztette „*Cronica de los Cervantistas*“ III. kötetének első füzetét vettük *Junius* 30-ról. Míg bővebben szólhatunk ehhez az évnegyedes jeles folyóirathoz, csak annyit jegyzünk meg róla, hogy az utolsó füzet igen rokonszenves hangon szól nem csak lapunkról, hanem a magyar irodalomról egyáltalán. Fogadják legjobb köszönetünket *Don Mainez* és *Don Alvarez Espino Romualdo* urak, hogy a szép Spanyolhonnal a szép magyar nyelvet és irodalmat is megismertetni törekcszenek.

Olasz irodalom. * * * *Eitvös gondolataiból* (*Pensieri*) *T. Cannizzaro* Siciliában épen most készít olasz fordítást. Közlebb mutatványt hozunk a fordító kéziratából, úgy az ő, mint a fordított író örökösének szives engedélyével.

* * * „*La Scintilla*“ (*Rivista di Letteratura e Pedagogia*) mely *Scala Rizza G.* tanár szerkesztése alatt jelen meg a siciliái Ragusában f. é. 14. és 15. számában „*D. Milelli*“ cz. alatt hosszabban értekezik író társunkról, *Giocondajáról* stb.

Holland irodalom. * * * *De Beer Taco* t. író társunktól *Amsterdamban* épen most került sajtó alá egy német irodalomtörténelem alföldi nyelven még pedig az *összehasonlító* elv alapján írva: „*Ich versuche mit dieser gewagten Arbeit Mitarbeiter zum grossen Ziele zu vermitteln*“ írja nekünk. Czime: „*Letterkundige Geschichte von Deutschland*“ (*Arnheim*, *Rinkes*)

* * * „*De Wachter*, *Nederlandsch Dante-Organ*“ Ez a czime egy katolikus szellemű folyóiratnak, mely nem is foglalkozik kizárólagosan *Danteval*. *Haarlemben* jelen meg.

Görög irodalom. * * * „*The Academy*“ *Junius* 23. számában 561 l. „*Cretan Folk-Songs*“ cz. a. *Theo Marzialis* író társunk *Londonban* *Jean-naraki* „*Αρχαία Κρητικά*“ cz. szép népdalgyűjteményét talpraesetten ismerteti és méltatja (*L. „Bibliographia*“ cz. rovatunkat 87 l.).

* * * *Dr. Nicolai Rudolf*: „*Geschichte der griechischen Litteratur*“ cz. műveből most jelent meg a II. kötet 2. fele. A derek mű III. köte-te 1878-ban fog megjelenni (*Magdeburg*, *Heinrichshofen'scher Buchverlag*).

Izlandi irodalom. * * * *Porsteinsson Steingrimur* t. író társunk *Jochumsson Mátys* barátjával együtt *Izlandban* épen most adott ki egy gyönyörű szép művecskét, mely csupán csak fordításokat tartalmaz a legkülönbözőbb külföldi költőkből.* *Bir-juk* a költő ígérését arra nézve, hogy nem sokára *izlandi Petőfi*je is lesz a világnak. Ez rend-

*) Czime: *Svarhvit*. L. 278. l.

jén is van; az ugynevezett világirodalom hőseinek még ez *ultima Thulen* túl is kell hatnia.

Est irodalom. * * Dr. *Weske M.* jelentése, melyet már I. számunkban említettünk, megjelent. Fölötte érdekes olvasmány nem csak Finnistáknak. (L. Bibliographiánkat 278 l.) Közlünk ma belőle csak egy rövid és szép est népdalt és pedig *Kestla faluból* (v. ö. 66 sk. 1) *strand-wierlandi* tájszólásban, (mely dalt 3 szakaszra magunk osztottunk):

*Surma söitti suoda müödü,
Taudi talwi-tiedü müödü,
Kimp oli seljüs kitse-luida,
Wakk oli seljüs warssa-luida.*

*Mina surma söimöjelin:
Oh sina surma, nusta kuude,
Tandi, katkenud kasuka,
Tapid eide, tapid taadi!*

*Päüt wötid püü-wanema!
Jätid ullun uolimaie,
Nötran nouu wötlamaie,
Pienen pidümü muretta!*

Ez a dal is az est népköltészet egyik kedvenc témáját tárgyalja, melyet különben Petőfi is szintoly nagy előszeretettel, mint nagy génialitással kezelt: az *arvaleány panaszát*. Ime szó szerinti fordítása:

A halál indult a mocsár hosszában,
A dög a téli út hosszában,
Hátán batyuja kecskecsontta!
Hátán kosara csikócsonttal.

Leszédtem a halált, mondván:
O te halál, te fekete kabátos,
Te dögvész, te rongyos szőrös bőr,
Mégölted édes anyámat,
mégölted édes apámat.

Elvitted a család fejét;
Itt hagytlál engem, hogy én együgyü
leányka viseljek gondot,
Hogy én gyenge leányka adjak tanácsot,
Hogy én kisdéd leányka tartsak házat.

PETŐFIANA.

IV.

FUOCO. (TÜZ.) — DA PETŐFI.

Non voglio come il salice
Su la pingue palude imputridir:
Voglio come la quercia arsa dal fulmine
Divampando finir.

Il fuoco, il fuoco datemi:
L'acqua lasciala ai pesci ed ai ranocci,
L'acqua al poeta oil, che a rana simile
Gracida versi sciocchi.

Fuoco, per me tu l'unico
Elemento! Sovente io pur provai
Freddo; ma il corpo provo freddo, — l'anima
Non fu tepida mai.

T'amo, o mia bella vergine,
T'amo d'ardente amore io voglio amarti: —
Ma sii di fuoco, — ma non m'esser tepida;
O, in nome di Dio parti

Ehi, oste, ho sete; — portami
Del vino, e puro, — es'è annacquato, questa
Volta il boccal, sul muro no, ricordati,
Tel rompo su la testa.

Così la vita è lecito
Dir vita, — ardente vino, amore ardente,
E — quasi già me lo scordavo — aggiungasi
La canzon, la potente.

Canzon di fuoco: — sovellere
Vuolsi la lingua a chi canta e ricanta
Nell'un modo o nell'altro, e dentro all'anima
Non ha la fiamma santa.

Non voglio come il salice
Su la pingue palude imputridir:
Voglio come la quercia arsa dal fulmine
Divampando finir.

Verona. G. Fraccaroli.

Eine sehr interessante Parallele zu diesem schönen Petöfischen Liede gewährt ein Gedicht des Königs von Schweden *Oskar II.* (in Jonas deutscher Übersetzung S. 59) „*Saitenspiel*“. Bei Petöfi glühende Leidenschaft, bei Oskar II. gemässigte Ruhe.

V.

EIN NEUENTDECKTES GEDICHT PETÖFIS.

*Wanderleben, o welch schönes Leben,
Ihr Zugvögel, die ihr munter lebt,
Ohne Winter, o nur euch beneid ich,
Die ihr zwischen Lenz u. Lenz nur schwebt!*

*Wandern, wandern — gleich der schnellen
Schwalbe,
Gleich dem Storch in süsser Freiheit — ach!
Solches Loos gewähre mir, o Himmel.
Einst war dies mein Wunsch, dem hing
ich nach.*

*Eheleben, o welch' schönes Leben,
Hausvögel wie beneid ich dich,*

*O was ficht euch Winter an, was Frühling—
O wie warm im Neste sitzt es sich.*

*Freien, freien — ja fest angeschmiedet,
Bis zum Tod an Liebesketten — ach!
Solches Loos gewähre mir, o Himmel;
Jetzt ist dies mein Wunsch, dem hing
ich nach!*

Der Originaltext des voranstehenden Gedichtes Petöfis, das wir in unserer Übersetzung mitteilen, ist erst vor Kurzem (im Mai 1877.) entdeckt u. sofort in „A Petőfitársaság Lapja“ publiziert worden.

SYMMIKTA.

BEAUTIFUL IONKA.

A BALLAD OF VÖRÖSMARTY.

III.

Föl Peterdi s bájos unokája . . .

The sire and his grandchild are now on their way.
Their long promised visit to Buda to pay.

As they journey, the old man admires
The many new marvels which ever appear:
While the maiden believes the sweet moment
is near.

Of the meeting she fondly desires.

In Buda there's joy; and a numerous throng
Is waiting the monarch victorious and strong,
Who has conquered the neighbouring foe:
'Gainst Bécs, the proud city, his anger had
burned:
And ev'ry true eye now to see him is turned;
But Ionka's no pleasure doth show.

„O, where shall we meet with our dear stranger
friend?

What favouring fate may his footsteps attend?
Dwells he here, or afar doth he stray
In the depths of the woods, by the fawns' cool
retreat?“

Quoth the girl; and her heart with emotion
fast beat:

Her blush came, and then faded away.

The Ujlaki onward come galloping now,
And laurel-wreath'd Garras, with war-hardened
brow;

Whilst veterans their monarch attend.
Old Peterdi lifts up his voice with surprise,
His guest he can now in the king recognise:—
„On his head may all blessings descend!“

„His bright name and life may all blessings
surround!“
Thus rises the welcome their true voices sound,
Which rings to the walls far away.
His name is re-echoed o'er hill and o'er dale;
But ah! fair Ionka hath grown deadly pale:
She stands silent and lost in dismay.

„Shall we go to the court of Matthias, my child?
Or, rather return to our own Vértés' wild;
To the home in our hamlet again?
We may there,“ said the worthy old man, „look
for rest.“
But foreshadowing grief, as he spake, filled his
breast:
And sadly departed the twain.

As the flower, when blighted by inward decay,
Though lovely in aspect, must wither away:
So languished Ionka the fair,
Avoiding the world, and absorbed in her grief;
From deep hidden sorrow she found no relief;
For memory fed her despair.

So soon to its limit her life's current flowed,
To the tomb fair Ionka by sorrow was bowed,
Like a lily which droops to the ground.
Virtue's image she showed, and its too frequent
fate.
In the lone house the king stands; but, ah!
comes too late;
For they rest'neath the grave's hallowed
mound.

London.

E. D. Butler.

(Vége.)

MAGYARISCHE VOLKSLIEDER

XX.

(Erdélyi a. a. O. 137.)

Nun gibts weder Heu noch Hafer —
Liebes Pferd, ich schlag' dich tot;
Lasse deine Haut dem Juden,
Also end' ich meine Not.

Was soll meine Haut dir nützen,
Sitzst du nimmermehr auf ihr?
Lieber Herr, drum lass mich leben,
Gerstenstroh genügt ja mir.

Lass denn liebes Pferd, dein Grämen,
Guter Hafer wird dir doch:
Trägst du mich zum Lieb, aus seinem
Seidnen Schürzchen isst du noch!

XXI.

(Ib. 52.)

Halte Jancsi! vor der Csárda stehn wir ja,
Durstig ist mein Deichselpferd, das Gelbe da!

Spann aus Jancsi! mag erreichen uns die Nacht:
Braunes Weibchen ist auf Herberg schon bedacht.

Wirtin schnell, mein Täubchen, eine Halbe Wein!
Doch vom allerbesten, — sag ich — soll er sein.

Wirtin, ei Potz Blitz! wie seid ihr doch so braun,
Gäbt zu Eurem Wein mir wol — noch Etwas, traun!

XXII.

(Kriza, Vadrózsák, Székler Volkslieder.)

Im Spinnstübchen Abends war ich jüngst ge-
blieben,
Wo der Müllersbursche Schetz mit mir getrieben.

Güldner Morgenstern, o sah ich dich doch
nimmer,
Meine Liebeslust zerriß dein heller Schimmer!

Aus der Spinnstub' war ich flugs nach Haus
geeilet,
Aus dem Bette sprang die Mutter unverweilet:

Ihre Birkenute langte sie herunter,
Meinen Leib den schlanken stich sie damit
munter! . . .

Wär der Müllersbursch von purem Demant-
steine,
Nimmer wieder sah man mich bei ihm alleine!

VOLKSLIEDER DER TRANSILVAN. ZIGEUNER.

(INEDITA.)*

III.

*Bara cakri maraklé,
Bipetyi thai bilondyt.
Pe perete limadyt,
Çale cori kokort.*

IV.

*Mar man dela the merau,
Ande bar le luludyantsa;
The risu man m're pen'antsa,
M're pen'antsa, m're pralentsa!*

V.

*Kana homas ternaçar,
Has man bokrita shukar;
The bokrita nashadyom'a,
The jismutsa tshingerdyomla.*

*) S. Aum. S. 278. Der Transcription gemäss ist:
c = tsch; ç = ch; j = dsch.

VI.

*Kitsi luludy' ande bar,
Sepe Koti po mashkar;
Jalo Lojosh the pagel,
The o Joskas na mikel.*

VII.

*Kitsi lume dye bari,
Na ni rom'ni sar mori:
Çalyas o mas jande piri
Kana cun'as ant caro:
Çalyas baro la javo.*

L'ERRANTE CAVALIERO.

(Dal tedesco — di Platen.)

Sa via come a lui frulla
Pei campi il cavalier.
La più vaga fanciulla
Con lui batte il sentier.

A lei gentile e pura
Avvolta in bianco vel
Pende dalla cintura
Un colmo fiascherel.

Quel vino il cavaliere
Vide e ne desiò,
Lasciarli, disse, bere;
Quella rispose: — nè.

Tanto non sopportando
D'un guardo ei la ferì,
E lei, crudel beffando
Il bell' orciuol rapi.

Quand'ei l'ebbe vuotato
Vennegli meno il cor;
Ahimè! che gli avevan dato
Per viu filtro d'amor.

Or per sentieri aprichi
Pei boschi errando va,
Piange i suoi falli antichi
In cor sol donne egli ha.

I lai u'echeggian foschi
Non sa dove riuscir,
Gli usignuoli dei boschi
Ne ascoltano il sospir.

Zafenia, Marzo 22. 1875.

T. C.

BIBLIOGRAPHIE.

(Enthaltend alle vergleichend-litterarischen Nova u. a. Werke, welche der Redaction zugesichert, bez. von ihr angeschafft worden sind und nach Möglichkeit besprochen werden sollen.)

- A. Frh. v. Hübner. Ein Spaziergang um die Welt. Deutsche Ausg. v. Verf. 2. Aufl. Leipz. O. Weigel 1875. kl. 8° I. Bd. (Amerika) 352. II. Bd. (Japan). III. Bd. (China) 365.
- Arnold Th. Beovulf a heroic poem of the 8. Cent. with a transl., notes and appendix. London, Longmans, Green & Co. 1876. gr. 8° xliii+223.
- Oskar II. (König von Schweden u. Norwegen). Gedichte I. Versm. d. Orig. übers. v. Emil Jonas. Berlin, A. Hoffmann & Co. (Mit Oskar II. Portrait.) 8° 220.
- Milèlli D. Hiamalia (1877.) Milano Tip. Bortolotti. kl. 8°, 30.
- Ragusa Moletti G. Solite Storie. Novella. Palermo. G. B. Gaudio, Editore. 1876. 12°. 112.
- — Biblioteca della Farfalla. Mentre Russava. Capriccio. Palermo Tip. della „Gazetta di Palermo.“ 1877. kl. 8°, 92.
- Ten Brink. Geschichte der englischen Litteratur. I. Bd Bis zu Wiclifs Auftr. Berlin, Oppenheim. 1877. VIII+470.
- Anderson Rasmus. Amerika not discovered by Columbus. An historical sketch of the Discovery of Amerika by the Norsemen in the tenth century. With an Appendix on the historical, linguistic, literary and scientific value of the Scandinavian languages. New and improved edition. Chicago, Griggs & Co. London, Trübner & Co. 1877. 8° 120.

CORRESPONDANCE.

Milano & Palermo, D. M. Mille grazie. — *Fra poco.*

— Alondoni „The Academy“ f. é. Julius 21. száma követezőképen nyilatkozik lapunkról: „With the last number the *Összehasonlító irodalomtörténelmi Lapok* closes its first series. A want of some vehicle for comparative literature has been long felt, and this enterprising periodical has now rallied a large force of contributors in most of the European languages, and their subdialects. The last numbers have greatly increased in bulk,

and have contained many interesting comparisons of folk-lore. Excerpts have been given from Signor Cannizzaro's long-promised, but still unpublished, collection of popular songs of the Province of Messina. Don Larrivera has contributed a Spanish rendering of a Sicilian ballad of evident Spanish origin, and Signor Giuseppe Cassone, known for the best Italian translation of Heine's *Nordsee*, still continues his careful adaptation of Scheffel's *Trompeter von Sickingen*, the first undertaken in the Italian language. We have already drawn attention to Mr. Butler's studies from the Magyar as being of peculiar interest in the strange dearth of knowledge on such a wide subject. His close poetical translation of Vörösmarty's celebrated *Szózat* (Appeal) has met with an enthusiastic reception in the Magyar press. Mr. Theo. Marzials is contributing English translations from the *patois*. The last of these *Le Retour du Marin*, from the dialect of Saintonge, is interesting as bearing a striking analogy with the story of *Enoch Arden*.“ L. a „*Vasárnapi Ujság*“ július 8. sz.

Olvasóinkhoz. *Lapunk megjelen minden másod héten, a szünetű Julius és Augustus kivételével; félévenként legalább is 10 íves füzetben. Ara egész évre 6 frt., félére 3 frt., mely összeg legcélszerűbben 5 kros postautalványon küldhető. Az Ö.I.L. kiadóhivatalához Kolozsvárt, Fötér, Tivoli.*

Edité deux fois par mois (le quinze et le dernier) à l'exception des vacances (Juillet et Août). Prix d'abonnement à l'étranger par an 15 fr.; six mois: 7 fr. 50 --

Avis. *Nous prions toutes les Rédactions des Journaux, qui ont l'intention d'échanger notre journal contre le leur, d'avoir l'obligeance de nous donner leurs adresses, s'il leur plaît avec un numéro de leur Journal.*

Tartalom. Don Larrivera, Partes de Romance (de colección inédita 281 l. — Irodalmi szemle (külföldi szemle) 286 l. — Petőfiána (IV. Fuoco, Tíz da Petőfi. — V. Ein neuentdecktes Gedicht Petőfi's.) 289 l. — Symmetta. (Butler, Beautiful Ilonka. — Magyarische Volkslieder, XX—XXI. — Volkslieder der transilvan. Zigeuner III—VII. — T. C. L'errante Cavaliere di Platen.) 291 l. — Bibliographie 295 l. — Correspondance 295 l. —

Szerkesztő és kiadóhivatal (*Bureau de rédaction et administration*): Kolozsvár, (Clausenbourg) Transilvanie (Hongrie), Fötér, Tivoli.